

Vlasničkopravni odnosi na groblju

Lopac, Eni

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:091690>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Eni Lopac

VLASNIČKOPRAVNI ODNOSI NA GROBLJU THE PROPERTY RELATIONS ON THE CEMETERY

Završni rad

Gospić, 2017.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel
Stručni upravni studij

VLASNIČKOPRAVNI ODNOSI NA GROBLJU THE PROPERTY RELATIONS ON THE CEMETERY

Završni rad

MENTOR

Mr. sc. Katerina Dulčić

STUDENT

Eni Lopac

MBS: 2963000315/12

Gospić, siječanj 2017.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Upravni odjel

Gospić, 6. lipnja 2016.

Z A D A T A K

za završni rad

Pristupnici *Eni Lopac* _____ MBS: 2963000315/12

Studentu stručnog studija upravnog prava izdaje se tema završnog rada pod nazivom

Vlasničkopravni odnosi na groblju (*The Property Relations on the Cemetery*)

Sadržaj zadatka :

Tema rada su vlasničkopravni odnosi na groblju. Groblja iziskuju posebnu stvarnopravnu regulativu, slijedom njihove opasnosti po zdravlje, ali i osjećaja pijeteta spram pokojnicima. Ti zahtjevi postavljaju vrlo stroga ograničenja prava vlasništva, ali i određene obveze osobi koja se skrbi o grobljima. Zadatak je studentice izložiti temeljne vlasničkopravne slobode, ali jedino u svrsi kako bi se ukazalo na sva ograničenja prava vlasništva koja postoje u pogledu raspolaganja grobnim mjestom. Potrebno je naglasiti kako na grobnom mjestu ne postoji pravo vlasništva, već se dodjeljuju koncesije, dok na grobnici postoji pravo vlasništva, te izložiti sve pravne probleme koji iz toga proizlaze. Isto tako, trebaju se naglasiti i ograničenja koja postoje u pogledu nasljeđivanja i oporučnog raspolaganja grobnim mjestom, napose kada je koncesija dodijeljena za više korisnika.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: mr. sc. Katerina Dulčić, predavač zadano: 6. lipnja 2016. godine, _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: *Tomislav Logar* predati do: *31.12.16.* _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Studentica: Eni Lopac primio zadatak: *6. lipnja 2016.* _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom VLASNIČKOPRAVNI ODNOSI
NA GROBLJU izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentorice
Katerine Dulčić.

Ime i prezime

Lopac Eni

(potpis studenta)

SAŽETAK

Komunalne dužnosti određuju se kao one djelatnosti koje su po svom sadržaju i značenju nezamjenjivi uvjet života i rada ljudi, ili kao propisom posebno uređene djelatnosti koje obavljaju ovlašteni subjekti, a kojima se kontinuirano zadovoljavaju potrebe od životnog značenja za stanovništvo određenog područja, kao što su primjerice opskrba plinom, električnom te toplinskom energijom, sakupljanje i zbrinjavanje kućnog otpada, izgradnja i održavanje cestovne mreže u jedinicama lokalne samouprave, uređenje i održavanje javnih garaža i prostora za parkiranje, uređenje i održavanje groblja, pogrebnih službi i krematorija, održavanje čistoće javnih površina i slično.

Hrvatski zakonodavac izričito je riješio pitanje vlasništva nad grobljima kao objektima komunalne infrastrukture te objektima i uređajima javne rasvjete pa je tako Zakonom o grobljima propisano da su groblja, prostor na kojemu se vrši polaganje posmrtnih ostataka umrlih, u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, a kojima upravlja uprava groblja.

Budući da je grobno mjesto javna površina u vlasništvu lokalne samouprave, može se dati samo na korištenje ustupanjem, uprava groblja ima pravo naplatiti dvije naknade, naknadu za dodjelu grobnog mjesta te godišnju naknadu za korištenje grobnog mjesta. Osim navedenih prava, uprava groblja ima i obvezu vođenja određenih registara i evidencija kao što su grobni očevidnik i registar umrlih osoba.

Bit će riječi i o sadržaju, načinu i uvjetima obavljanja pogrebničke djelatnosti, te prava i obveze pogrebnika, kao privatnoj djelatnosti koja predstavlja poveznicu između obitelji umrlog i uprave groblja, odnosno tijela javne vlasti.

Ključne riječi: *groblje, komunalna infrastruktura, vlasništvo, grobna naknada, pogrebnik, zemljišne knjige, prijevoz pokojnika*

ABSTRACT

Utility communal duties are defined as those activities that are in its content and meaning of the irreplaceable condition of life and work, or as a regulation specifically regulated activities performed by authorized entities, and that continuously meet the needs of vital importance for the population of a particular area, such as the supply of gas, electricity and thermal energy, collection and disposal of household waste, construction and maintenance of the road network in the local government, planning and maintenance of public garages and space for parking, landscaping and maintenance of cemeteries, funeral service and crematories, cleaning of public areas, etc. .

Croatian legislator explicitly solved ownership of cemeteries as a municipal infrastructure and facilities and public lighting devices so that the Graves Act stipulates that the cemetery, as well as areas in which they are done taking the mortal remains of the deceased, owned by local governments, and managed administration cemetery.

Since the grave public areas owned by local governments, may be given only to the use of an assignment, the cemetery administration has the right to charge two fees, compensation for the assigned burial lot and the annual fee for occupation of burial lot. In addition to the above rights, the administration of the cemetery has an obligation to keep certain registers and records as well as the grave register and register of deceased persons.

There will be words and the content, method and conditions for funeral activities, and the rights and obligations of the undertaker, as private activity that poses a link between the families of the deceased and administration of the cemetery, and public authorities.

Keywords: *cemetery, utilities, property, burial fees, undertaker, land registers, transport of the deceased*

SADRŽAJ

SAŽETAK	
ABSTRACT	
UVOD.....	1
I. KOMUNALNE DJELATNOSTI I PRAVO VLASNIŠTVA NA GRAĐEVINSKIM OBJEKTIMA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE	2
I.1. Komunalne djelatnosti.....	2
I.2. Objekti komunalne infrastrukture.....	3
I.3. Nositelji komunalnih poslova.....	4
II. VLASNIČKOPRAVNI ODNOSI NA GROBLJU	7
II.1. Groblja.....	7
II.2. Grobno mjesto – ustupanje i naknada	10
II.3. Nasljeđivanje grobnog mjesta	13
II.4. Zastara naknade za korištenje grobnog mjesta.....	16
II.5. Grobni očevidnik.....	17
II.6. Registar umrlih osoba.....	20
II.7. Pogrebnička djelatnost	20
II.8. Prijenos umrlih osoba.....	22
II.9. Pogreb umrlih osoba	27
II.10. Iskopavanje i opremanje umrlih osoba.....	27
ZAKLJUČAK	29
LITERATURA	30

UVOD

Svrha i cilj ovog rada je pobliže objasniti načine i uvjete obavljanja pogrebničke djelatnosti, prava i obveze pogrebnika, izgradnju, korištenje i upravljanje grobljem, kao i način obavljanja komunalnih djelatnosti, te pregled vlasničkog režima nad građevinskim objektima i uređajima komunalne infrastrukture.

Predmet istraživanja u ovom radu su groblja općenito i groblja kao komunalni objekti u vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

Groblje je ograđeni prostor zemljišta na kojem se nalaze grobna mjesta, komunalna infrastruktura i prateće građevine pod kojima se podrazumijevaju krematorij, mrtvačnica, prostor za ispraćaj mrtvih i sl.

I. KOMUNALNE DJELATNOSTI I PRAVO VLASNIŠTVA NA GRAĐEVINSKIM OBJEKTIMA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

I.1. Komunalne djelatnosti

Definirati komunalne djelatnosti nije jednostavno. Na problem nedostataka ove definicije ukazao je i Antić navodeći kako „baš zbog svoje očiglednosti, te zbog pretpostavke da svi vrlo dobro znaju što su to komunalne djelatnosti, definicije tih djelatnosti u literaturi su izuzetno rijetke čak i kod autora, posebice domaćih koji se bave radnim aspektima tih djelatnosti.¹“

U Hrvatskoj pravnoj literaturi komunalne djelatnosti određuju se kao „one djelatnosti koje su po svom sadržaju i značenju nezamjenjivi uvjet života i rada ljudi, te organizacija i zajednica u naselju“ ili kao „propisom posebno uređene djelatnosti koje obavljaju ovlašteni subjekti, a kojima se kontinuirano zadovoljavaju potrebe od životnog značenja za stanovništvo određenog područja.“

Ove je djelatnosti pokušao odrediti i zakonodavac propisujući da se pod obavljanjem komunalnih djelatnosti razumjeva naročito pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe, te financiranje građenja i održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području općina, gradova i županija.²

Prema pravnoj teoriji, te pozitivnim propisima komunalne djelatnosti u pravilu obuhvaćaju opskrbu pitkom vodom, odvodnju otpadnih voda, opskrbu plinom, električnom te toplinskom energijom, sakupljanje i zbrinjavanje kućnog otpada, izgradnju i održavanje cestovne mreže u jedinicama lokalne samouprave, uređenje i održavanje javnih garaža i prostora za parkiranje, uređenje i održavanje groblja, pogrebnih službi i krematorija, održavanje čistoće javnih površina, uređenje i održavanje zelenih površina, javnu rasvjetu, dimnjačarsku djelatnost, prijevoz putnika u lokalnom javnom prijevozu, rad tržnica na veliko i malo, rad konzumnih mljekara, javnih pekara, komunalnih klaonica, itd.³

Sve do 2004.g. pod komunalnim poslovima smatrali su se i opskrba građana plinom, te opskrba toplinskom energijom, međutim, ove se djelatnosti više ne obavljaju kao komunalni poslovi.

¹ Antić, T., Upravno pravni aspekti komunalnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj, magistarski rad, Zagreb, 2000., str. 5.

² Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14, 36/15

³ Čl. 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu

Ova lista komunalnih poslova nije zatvorena te se može proširiti prema potrebama svake jedinice lokalne samouprave. Zakon o komunalnom gospodarstvu ovlašćuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave da svojom odlukom može odrediti i neke druge djelatnosti od lokalnog značenja, a koje će se smatrati komunalnim djelatnostima. Komunalni poslovi u pravilu ulaze u nadležnost jedinica lokalne samouprave. U svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove od lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana.

U tu svrhu, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ovlašteno je osnivati javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za jedinicu lokalne samouprave. Tako npr. grad Rijeka, između ostalog, osigurava obavljanje komunalnih djelatnosti na načelima održivog razvoja, vodi brigu o uređenju naselja, kvaliteti stanovanja, komunalnih objekata, obavljanju komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti i komunalne infrastrukture, te osniva pravne osobe radi ostvarivanja gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih interesa i potreba stanovništva.

I.2. Objekti komunalne infrastrukture

Komunalnu infrastrukturu možemo definirati kao objekte i uređaje kojima se obavljaju komunalne djelatnosti, ili objekte i uređaje koji se koriste prilikom obavljanja tih djelatnosti. No, važno je za napomenuti kako je definicija komunalne infrastrukture varijabilna, tj. što će se u određenoj lokalnoj jedinici smatrati objektima i uređajima komunalne infrastrukture, usko je vezano uz djelatnosti koje se u njoj obavljaju kao komunalne.

Ipak, obzirom na činjenicu da je zakonodavac definirao koje su to komunalne djelatnosti, može se ustvrditi da se objektima komunalne infrastrukture u Hrvatskoj danas smatraju objekti i uređaji za opskrbu pitkom vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, objekti i uređaji za prijevoz putnika u javnom prometu, za održavanje čistoće, za odlaganje komunalnog otpada, za održavanje javnih površina, za održavanje nerazvrstanih cesta, tržnice na malo, groblja, te objekti i uređaji javne rasvjete.⁴

Obavljanje komunalnih djelatnosti povezano je s visokim inicijalnim troškovima koji se često javljaju kao pretpostavka za izgradnju novih objekata i uređaja komunalne infrastrukture.

⁴ Derđa, D., Problematika vlasništva objekata i uređaja komunalne infrastrukture u Republici Hrvatskoj, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 46, br. 1, 2009, Split, str. 169.

Prethodno spomenuta varijabilnost definicije objekta komunalne infrastrukture vidljiva je i iz činjenice da ovaj popis objekata i uređaja nije zatvoren, budući da čl. 3. st. 13. Zakona o komunalnom gospodarstvu ovlašćuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave da svojom odlukom odredi i neke druge djelatnosti od lokalnog značenja koje će se smatrati komunalnim djelatnostima, pa se stoga, i objekti namijenjeni obavljanju ovih djelatnosti također smatraju objektima i uređajima komunalne infrastrukture.

Za istaknuti je ovdje i kako nedostatan definiranje pojma objekata i uređaja komunalne infrastrukture u hrvatskom Zakonu o komunalnom gospodarstvu, nije jedini propust hrvatskog pravnog sustava u ovom području, budući da taj Zakon ne sadrži niti odredbe o vlasništvu nad tim objektima i uređajima. Isto tako, jasan odgovor o pitanju vlasništva nad objektima i uređajima komunalne infrastrukture ne nudi niti Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, a u prilog određivanja vlasništva nad ovim objektima i uređajima ništa ne govore niti druge pravne norme hrvatskog pravnog sustava.⁵

U skladu s tim, u tom slučaju tri su moguća rješenja. Prema jednom, komunalna infrastruktura vlasništvo je jedinice lokalne samouprave. Prema drugom, komunalni objekti i uređaji vlasništvo su trgovačkih društava koja obavljaju komunalnu djelatnost. I konačno, prema trećem stajalištu, komunalni objekti i uređaji predstavljaju javno dobro. Iako se ova stajališta čine opravdanim, postavlja se pitanje koji su objekti i uređaji komunalne infrastrukture u čijem vlasništvu, ukoliko u njihovu izgradnju sredstva zajednički ulažu i jedinice lokalne samouprave i trgovačka društva koja pružaju komunalne usluge.

I.3. Nositelji komunalnih poslova

Komunalne djelatnosti su djelatnosti od općeg društvenog interesa i obavljaju se kao javna služba.

Osobama koje ih obavljaju ne može se prepustiti na volju arbitrarno odlučivanje o izvršavanju povjerenih poslova, niti se korisnicima može u svim slučajevima prepustiti da arbitrarno odlučuju o mogućem korištenju nekih od ovih usluga. Stoga, država, odnosno jedinica lokalne samouprave, vodeći brigu o „općem javnom interesu“ propisuje osnovna prava i dužnosti za pružanje i korištenje komunalnih djelatnosti, kao i osnovna pravila

⁵Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Narodne novine, br. 91/96., 68/98., 73/00., 129/00. i 114/01. 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15

međusobnog odnosa pružatelja i korisnika usluga. Zato je bitna značajka komunalnih djelatnosti njihovo vršenje u režimu javnih službi.

Obavljanje komunalnih djelatnosti u režimu javnih službi znači da se one moraju odvijati u skladu sa određenim načelima javnog prava, a to su: načelo kontinuiteta, načelo prilagodljivosti, načelo primata te načelo nemerkantilnosti. K tome, jedinica lokalne samouprave, te pravne i fizičke osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti obvezne su na temelju posebnih propisa osigurati trajno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti, osigurati održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti, osigurati obavljanje komunalnih djelatnosti na načelima održivog razvoja, te osigurati javnost svog rada.

Javni sektor ponekad ne može zadovoljiti rastuću potražnju za kvalitetom i kvantitetom pružanja usluga te infrastrukturom potrebnom za obavljanje ovih djelatnosti, pa se stoga nastoje stvoriti uvjeti za ulazak privatnog sektora u poljima gdje se javni sektor pokazuje neuspješan.

Osnovna zapreka privatnom sektoru u pružanju komunalnih usluga je veličina potrebnog ulaganja. Većina komunalne infrastrukture još se uvijek smatra prirodnim monopolima pa konkurencija kao najznačajniji pokretač produktivnosti ostaje ograničena.

Komunalne djelatnosti danas se općenito obavljaju kroz jedan od tri sljedeća organizacijska oblika: vršenje komunalne službe pod neposrednim nadzorom lokalne uprave, osnivanje posebne pravne osobe za vršenje komunalne službe, te vršenje komunalne službe od strane treće osobe.⁶

Zakon o komunalnom gospodarstvu prihvaća sve navedene načine organiziranja i vršenja komunalnih djelatnosti, te propisuje da ih mogu obavljati: trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave, javna ustanova koju osniva jedinica lokalne samouprave, služba-vlastiti pogon koji osniva jedinica lokalne samouprave, pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji, te pravna i fizička osoba na temelju ugovora o povjeravanju komunalnih poslova.⁷

Tako npr. grad Rijeka osigurava obavljanje komunalnih i drugih djelatnosti osnivanjem trgovačkih društava, javnih ustanova i vlastitih pogona, ali također obavljanje

⁶ Pavić, Ž., Upravno pravni aspekti urbanizacije, doktorska disertacija, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 1988., str. 249.

⁷ čl. 4. st. 1. Zakona o komunalnom gospodarstvu

određenih javnih djelatnosti grad Rijeka može povjeriti na temelju ugovora o koncesiji i drugim pravnim i fizičkim osobama.

Zakon o komunalnom gospodarstvu propisuje da jedinice lokalne samouprave mogu osnivati vlastite pogone. Vlastiti pogon nema svojstvo pravne osobe, on se osniva odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave na način i u postupku propisanim Zakonom o komunalnom gospodarstvu. U praksi se osnivanje vlastitog pogona najčešće koristi za komunalne djelatnosti manjeg opsega, kao što je npr. uređenje javnih površina u manjim jedinicama lokalne samouprave.

Obavljanje komunalnih djelatnosti može se povjeriti i subjektu koji nije izravno vezan za lokalnu vlast, te se to čini dodjelom koncesije, a subjekt kojem se dodjeljuje koncesija (koncesionar), može biti fizička ili pravna osoba koja se ugovorom obvezuje obavljati neku djelatnost pod propisanim uvjetima.

Financijska sredstva za svoj rad koncesionar stječe naplatom svojih usluga od korisnika, a cijene usluga određuje lokalna vlast, te ih jednom godišnje preispituje. Tako se primjerice, obavljanje komunalnih djelatnosti te izgradnja i korištenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture u svrhu opskrbe pitke vode, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, sakupljanja i odvoza komunalnog otpada, prijevoza pokojnika i obavljanje dimnjačarskih poslova može vršiti putem koncesije. Koncesija se može dodijeliti na vrijeme do 30 godina, a naknada za koncesiju uplaćuje se u korist proračuna jedinice lokalne samouprave i koristi se za izgradnju objekata i uređaja komunalne infrastrukture.

Komunalne djelatnosti obavljaju ili tijela jedinice lokalne samouprave ili druge pravne osobe. Lokalna vlast komunalne usluge pruža izravno putem svojih službi ili poduzeća koje sama osniva, ili posredno putem mješovitih poduzeća, dodjelom koncesija i sklapanjem ugovora o pružanju usluga.

Iz svega navedenog možemo zaključiti kako svaka jedinica lokalne samouprave, u skladu sa svojim specifičnim potrebama, prilagođava organizaciju komunalnih djelatnosti u vlastitoj režiji putem pravnih osoba ili ih dodjeljuje na obavljanje trećim osobama.

II. VLASNIČKOPRAVNI ODNOSI NA GROBLJU

II.1. Groblja

Unatoč činjenici da u Hrvatskoj objekti i uređaji komunalne infrastrukture mogu biti u vlasništvu, odnosno suvlasništvu i javnih i privatnih osoba, hrvatski zakonodavac izričito je riješio pitanje vlasništva nad grobljima kao objektima komunalne infrastrukture te objektima i uređajima javne rasvjete. Tako *Zakon o grobljima*⁸ izričito propisuje da su groblja u vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

Čl. 2. Zakona o grobljima propisuje da su groblja komunalni objekti u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba na čijem području se nalaze. Stoga je potrebu izgradnje groblja radi ukopa umrlih sa svoga područja, ako ukop nije osiguran na području druge jedinice lokalne samouprave, svojom odlukom dužno utvrditi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Sukladno Zakonu, groblje je ograđeni prostor zemljišta na kojem se nalaze grobna mjesta, komunalna infrastruktura i u pravilu prateće građevine, kojima se smatraju krematorij, mrtvačnica, dvorana za izlaganje na odru, prostorije za ispraćaj umrlih, i sl.⁹

Sukladno *Pravilniku o grobljima*¹⁰, i čl. 2., kojim se uređuju osnovni normativi o prostornim i tehničkim uvjetima kod planiranja izgradnje groblja i pratećih građevina, *groblje* je prostor na kojemu se vrši polaganje posmrtnih ostataka umrlih, a sastoji se od unutrašnjeg prostora (površine za ukop, oproštajni, prateći i pogonski dio) i vanjskog prostora (prometne površine, parkiralište i ostale usluge).

Dakle, groblje čine unutrašnji prostor groblja (površine za ukop, površine i građevine za ispraćaj pokojnika, prostori za pogon), unutrašnje prometnice, zelenilo te prateće funkcije za posjetitelje groblja, prateće funkcije za zaposlene, servis i održavanje te vanjske prometne površine i prostor za ostale usluge. Iz navedenog proizlazi kako su glavne sastavnice groblja u pravilu slijedeće¹¹:

- Grobno mjesto
- Grobni redovi koje čine niz grobnih mjesta
- Grobna polja

⁸ Zakon o grobljima, NN br. 19/98, 50/12

⁹ čl. 1. Zakona o grobljima

¹⁰ Pravilnik o grobljima NN br. 99/02

¹¹ čl. 7. Pravilnika o grobljima

- Staze koje povezuju grupe grobova u grobnom polju
- Glavne staze koja povezuju grobna polja s odmorištima i proširenjima
- Interne i eksterne prometnice za kolni promet s parkiralištem
- Zelenilo
- Oproštajno-ceremonijalni sklop s otvorenim ili zatvorenim prostorom
- Službeno-pogonski dio za prijem i obradu pokojnika
- Servisne funkcije za održavanje i upravljanje grobljem te,
- Pratećih usluga prodaje

Groblje može imati kapelu, zvonik i poseban memorijalni dio za posebne vrste ukopa, te prateće manje proizvodne pogone za izradu vijenaca, nadgrobnih obilježja izvan prostora groblja.

U odnosu na površinu koje zauzima, pojedina groblja dijelimo na:

- Mala groblja (do 5 ha)
- Srednja groblja (od 5-20 ha)
- Velika groblja (iznad 20 ha).¹²

Groblja moraju zadovoljiti potrebe ukapanja umrlih u naselju unutar jedinice lokalne samouprave.

Prema vrsti ukapanja groblja razlikujemo:

- Groblja sa klasičnim ukopom
- Krematorijska groblja
- Mješovita groblja

Prema načinu smrti, razlikujemo:

- Opća (javna)
- Posebna (vojna, svećenička, anonimna groblja i dr.)

Izgradnja i rekonstrukcija groblja u interesu su Republike Hrvatske, a groblja su objekti od općeg društvenog interesa, te je u svrhu izgradnje groblja moguće provesti i izvlaštenje. Postupak izvlaštenja zemljišta u ovu svrhu pokreće sama jedinica lokalne samouprave.

Komunalnu djelatnost održavanje groblja odnosno upravljanje grobljima može obavljati samo komunalna tvrtka, odnosno javna ustanova u vlasništvu jedinice lokalne samouprave i služba - vlastiti pogon kojeg osniva jedinica lokalne samouprave.

¹² čl. 2. Pravilnika o grobljima

Grobljem upravlja pravna osoba ili drugi subjekt osnovan prema uvjetima i na način propisan posebnim propisom, odnosno uprava groblja. Upravljanje grobljem razumijeva dodjelu grobnih mjesta, uređenje, održavanje i rekonstrukciju groblja (promjena površine, razmještaj putova i sl.) na način koji odgovara tehničkim i sanitarnim uvjetima, pri čemu treba voditi računa o zaštiti okoliša a osobito o krajobraznim i estetskim vrijednostima, dok su o uređenju i održavanju dodijeljenih grobnih mjesta dužni se brinuti korisnici.¹³

Izgradnja novih i proširenje postojećih groblja utvrđuje se programom mjera za unapređenje stanja u prostoru i prostorno planskom dokumentacijom, i to za najmanje 100 godina kod izgradnje novog groblja, a najmanje 30 godina kod proširenja postojećeg. Postojeća groblja mogu se proširivati jedino ako je to predviđeno prostorno planskom dokumentacijom.

Dimenzioniranje groblja vrši se prema potrebama ukopnih mjesta, uzimajući u obzir područje, stanovništvo te vrijeme mirovanja koje se kreće od 15-30 godina. Kao što je potrebno kod površine ukopnih mjesta utvrditi broj sahrana, tip i broj grobnih mjesta, tako je potrebno izračunati bruto i neto površinu groblja.

Neto površina je parcela grobnog mjesta (groba) koja, namijenjena ukopu predstavlja bruto površinu ukupnih grobnih mjesta, a *bruto površina groba* je neto površina grobnog mjesta uvećana za razmak između grobnih mjesta, te predstavlja sve površine unutarnjeg i vanjskog sadržaja, a koja po pojedinom grobnom mjestu iznosi od 6-14 m.¹⁴

Prostor za groblje treba udovoljavati ovim kriterijima:

- Prirodna pogodnost terena za ukop, razina podzemne vode i pogodnost konfiguracije
- Položaj prema prirodnim uvjetima (izvan podzemnih i nadzemnih voda, zaštićenih dijelova prirode, područja šuma i sl.)
- Nova groblja moraju biti udaljena najmanje 50 m od građevinske čestice
- Kod proširenja postojećih groblja udaljenost od građevinske čestice može biti 10 m pod uvjetom da se na groblju osigura pojas zelenila od 5m mjereno po cijeloj dužini prostora.

¹³ čl. 10. st. 2. i 4. Zakona o grobljima

¹⁴ čl. 5. Pravilnika o grobljima

II.2. Grobno mjesto – ustupanje i naknada

Umrlog se u pravilu ukapa na groblju koje se nalazi na području jedinice lokalne samouprave na kojem je umrli imao prebivalište. Umrlog se može ukopati i na groblju koje je on odredio za života ili koje odredi njegova obitelj, odnosno osobe koje su dužne skrbiti o njegovu ukopu. Umrlog se može ukopati i izvan groblja, ali samo uz odobrenje koje daje tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove uz prethodno mišljenje tijela jedinice lokalne samouprave nadležne za poslove zdravstva.

Čl. 18. st. 1. Zakona o grobljima propisano je da je predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno donijeti propise, između ostalih, o mjerilima i načinu dodjeljivanja i ustupanja grobnih mjesta na korištenje, vremenskim razmacima ukopa u popunjena grobna mjesta te o načinu ukopa nepoznatih osoba. Zakon o grobljima ne sadrži odredbe o obvezi jedinice lokalne samouprave da donese propise o načinu ukopa osoba koje nemaju poznate nasljednike, osoba koje su živjele do smrti u domovima pod državnom skrbi ili u domovima za bolesne odrasle osobe. Međutim, Zakon o grobljima ne priječi jedinicama lokalne samouprave da aktom predstavničkog tijela propišu način ukopa tih osoba, te da ustanove u kojima su te osobe boravile oslobode plaćanja naknade za dodjelu grobnog mjesta i godišnje grobne naknade.

Usprkos činjenici da je Zakonom o grobljima sve potanko regulirano, građani često ne znaju kako postupati u slučaju prodaje ili kupnje prava korištenja groba, odnosno grobnog mjesta. Osnovna pogreška je kada se napravi kupoprodajni ugovor o prodaji vlasništva groba. Vezano uz to, valja naglasiti da tobožnji vlasnik groba nije vlasnik, već samo ima pravo korištenja groba, odnosno je korisnik.

Prema Zakonu o grobljima, vlasnik groblja (pa time i grobova) je jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalazi groblje. Međutim, osim zakonom, ta se problematika uređuje i nizom podzakonskih propisa jedinica lokalne samouprave koje donose brojne odluke o grobljima, a kojima se razrađuju ostale pojedinosti.

Na određenom grobu ne može se zasnovati pravo vlasništva pojedinca, pa grob ne može biti predmet kupoprodaje, nego se može ustupiti na korištenje na neodređeno vrijeme.¹⁵

Za to korištenje donosi se posebno rješenje i ono obvezuje korisnika na plaćanje godišnje novčane naknade. Vezano uz to, valja upozoriti na razliku između prava korištenja

¹⁵ čl. 13. st. 1. Zakona o grobljima

groba, odnosno grobnoga mjesta (za koje nema vlasništva), od prava vlasništva nad nadgrobnim uređajima (spomenik, pokrovna ploča i sl.), koji mogu biti predmet vlasništva, a time i predmet posebne kupoprodaje.¹⁶

Nadalje, pri ustupanju groba važno je paziti ustupa li se sveukupno pravo korištenja ili samo pravo ukopa. U tome je bitna razlika u opsegu prava.

Pravo korištenja je po svome sadržaju šire od prava ukopa, a obuhvaća uz pravo ukopa i pravo raspolaganja grobnim mjestom i pravo uređenja grobnog mjesta. Korisnik može ustupiti grobno mjesto i prodati nadgrobni uređaj, dati pravo ukopa trećoj osobi, te donositi sve odluke u vezi uređenja grobnog mjesta.

Pravo korištenja grobnog mjesta je pravo koje se vrši na stvari u smislu čl. 2. st. 2. Zakona o vlasništvu,¹⁷ i ono je pravo koje ulazi u opseg prava koje čine pravo vlasništva, pripada njegovom nositelju i može se prenijeti nasljeđivanjem ili pravnim poslom.¹⁸

Pravo korištenja grobnog mjesta može se steći jedino derivativno i to davanjem na korištenje grobnog mjesta čl. 13. st. 1. Zakona o grobljima, nasljeđivanjem ili ustupom, sukladno čl. 15. st. 4. tog Zakona jer je pravo korištenja grobnog mjesta specifično subjektivno pravo nositelja tog prava i to pravo ne može se izvorno stjecati, dakle dosjelošću.¹⁹

Također, bez posebnog ovlaštenja korisnika grobnog mjesta u grob se ukapaju supružnik korisnika, roditelji korisnika, te svi njegovi potomci sa svojim supružnicima. Pravo korištenja se nasljeđuje u ostavinskom postupku iza osobe koja je u grobnoj evidenciji upisana kao korisnik grobnog mjesta, a ukoliko je ostavinski postupak proveden, a naknadno se utvrdi da je ostavitelj nositelj prava korištenja grobnog mjesta koje u tom postupku nije bilo navedeno, ono se prenosi na njegove nasljednike temeljem rješenja o nasljeđivanju nakon provedenog ostavinskog postupka za to grobno mjesto kao naknadno pronađene imovine.

Za razliku od prava korištenja, *pravo ukopa* je ograničeno samo osobno ili samo za članove obitelji, što znači da se u grob smije pokopati samo jedna ili više osoba izričito navedene ispravom kojom se daje pravo ukopa. Ako se radi o pravu ukopa s obitelji, znači da se u grobno mjesto mogu ukapati i supružnik osobe kojoj je dano pravo ukopa, njezini

¹⁶ čl. 15. st. 5. Zakona o grobljima

¹⁷ Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima NN br 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14

¹⁸ <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=14782>, (Ne)mogućnost stjecanja korištenja grobnog mjesta dosjelošću od 1. veljače 2013.g, posjećeno 20. srpnja 2016.

¹⁹ Presuda Županijskog suda u Bjelovaru, br.GŽ-3378/2011-2 od 23. kolovoza 2012.

roditelji te svi njezini potomci sa svojim bračnim drugovima. Ako ima više sukorisnika, za ustupanje prava korištenja trećim osobama potrebna je suglasnost svih sukorisnika.

Budući da je grobno mjesto javna površina u vlasništvu lokalne samouprave, može se dati samo na korištenje ustupanjem. Ugovor o ustupanju toga korištenja mora se dostaviti upravi groblja radi upisa novoga korisnika u grobni očevidnik. Korisnik pravo korištenja grobnog mjesta na drugu osobu može prenijeti ugovorom o ustupanju prava korištenja. Ukoliko ima više sukorisnika, a ne radi se o ustupanju prava korištenja među sukorisnicima, za ustupanje je potrebna suglasnost svih.

U ugovor se može staviti klauzula da se ustupanje daje bez novčane naknade, ali se može ugovoriti i novčana naknada. Bolje je ne unositi novčanu naknadu za ustupanje jer u svakom slučaju procjenu i visinu utvrđuje porezna uprava. Korisna je i još posebna pismena *izjava ustupitelja*, kojom potvrđuje da ovlašćuje primatelja da temeljem te izjave može predložiti izjavu upravi groblja te stupiti u isti odnos kakav je imao dosadašnji ustupitelj grobnoga mjesta.

Uprave groblja koje daju grobna mjesta na korištenje uz naknadu, time obavljaju isporuke odnosno usluge iz čl. 2. st. 1. toč. 1a. Zakona o PDV-u,²⁰ što je predmet oporezivanja PDV-om.

Kako je to već prethodno navedeno, čl. 15. st. 4. Zakona o grobljima propisano je da korisnik može korištenje grobnog mjesta ustupiti trećim osobama. Prema st. 5. istog čl., oprema i uređaj groba koji su izgrađeni na grobnom mjestu smatraju se nekretninom, pa stoga ako se uz ustupanje grobnog mjesta prodaje ili na drugi način prenosi vlasništvo opreme, odnosno uređaja groba novi korisnik grobnog mjesta dužan je uz ugovor o ustupanju, upravi groblja priložiti i dokaz o uplaćenom porezu na promet nekretnina.

Shodno navedenom, grobno se mjesto može dati samo na korištenje, i to na neodređeno vrijeme uz naknadu, koja podliježe plaćanju poreza na dodanu vrijednost, dok vlasnik groblja kao komunalnog objekta i nadalje ostaje jedinica lokalne samouprave na području koje se grobno mjesto nalazi. Kada se uz ustupanje grobnog mjesta prodaje ili na drugi način prenosi vlasništvo opreme i uređaja groba, novi korisnik grobnog mjesta dužan je na te nekretnine (opremu i uređaj groba) platiti porez na promet nekretnina. U tu svrhu korisnik grobnog mjesta podnosi prijavu poreza na promet nekretnina, u roku od 30 dana od dana sklapanja ugovora o ustupanju grobnog mjesta nadležnoj ispostavi Porezne uprave koja

²⁰ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN br.: 47/95, 106/96, 164/98, 54/00 i 73/00

utvrđuje tržišnu vrijednost opreme i uređaja groba, kao osnovicu za utvrđivanje poreza na promet nekretnina.²¹

U tom smjeru ide i sudska praksa, prema kojoj fizičke osobe od uprave groblja (vlasnika) mogu dobiti na korištenje grobna mjesta, na način da vlasnik groblja na korisnika prenese dio vlasničkopravnih ovlasti, time da korisnici grobnih mjesta imaju pravo raspolaganja (prodaje) opremom i uređajem groba koji se nalazi na grobnom mjestu koje je u vlasništvu vlasnika groblja a na kojem postoji pravo korištenja, zbog čega isti imaju pravo na vlasničko pravnu zaštitu od uznemiravanja u okviru zaštite prava korištenja prenesenog od vlasnika. Dakle, treba zaključiti da opremom i uređajem groba, koji se nalaze na grobnom mjestu koje je u vlasništvu vlasnika groblja (na kojem postoji pravo korištenja), korisnici grobnih mjesta imaju pravo raspolaganja (prodaje), čime ostvaruju, temeljem Zakona, i dodatne vlasničkopravne ovlasti. U tom smislu tužitelj ima pravo na traženu zaštitu od uznemiravanja, u okviru zaštite prava korištenja, prenesenog od vlasnika.²²

II.3. Nasljeđivanje grobnog mjesta

Nakon smrti korisnika grobnog mjesta, pravo na korištenje grobnog mjesta (ne stječu grobno mjesto, obzirom da je prethodno rečeno da se radi samo o pravu korištenja istoga) stječu njegovi nasljednici.²³

Pravo korištenja grobnog mjesta se nasljeđuje u ostavinskom postupku iza osobe koja je u grobnoj evidenciji upisana kao korisnik grobnog mjesta. Ako se u rješenju o nasljeđivanju korištenje grobnog mjesta ne navodi, taj se dokument ipak uzima u razmatranje kao dokaz nasljednog niza, temeljem kojeg su se svi zakonski nasljednici dužni izjasniti po pitanju svog prava. Također, pravo korištenja se može riješiti naknadnom urudžbom i provođenjem ostavine za to grobno mjesto, o čemu se izdaje rješenje o nasljeđivanju naknadno pronađene imovine.

Nasljednik je osoba na koju u trenutku otvaranja nasljedstva prelazi cijela ostavina ili njen razmjerni (aliquotni) dio. Također to je osoba kojoj su oporukom ostavljeni jedna ili više određenih pojedinačnih stvari ili prava. Nasljednici se raspoređuju u nasljedne redove, a

²¹ Pravo na povrat plaćenog poreza na dodanu vrijednost kod kupovine grobnog mjesta, Mišljenje Ministarstva financija, Porezne Uprave, Broj klase:410-19/03-01/52, Urudžbeni broj:513-07/03-2, Zagreb, 07.03.2003.

²² Presuda Županijskog suda u Varaždinu, GŽ. 299/09-2, od dana 16.ožujka 2009.

²³ Čl. 15. st. 3. Zakona o grobljima

pozivanje na nasljedstvo po nasljednim redovima znači da nasljednici bližeg nasljednog reda isključuju iz nasljedstva osobe daljnjeg nasljednog reda.

Sukladno čl. 9. *Zakona o nasljeđivanju*²⁴, u *prvi nasljedni red* ulaze *ostaviteljevi potomci, te bračni drug ostavitelja*. Ako ostavitelj u trenutku svoje smrti nije bio u braku nego u izvanbračnoj zajednici, u 1. nasljedni red ulazi izvanbračni drug. Nasljednici prvoga nasljednoga reda dijele ostavinu na jednake dijelove.

U *drugi nasljedni red* pripadaju bračni odnosno izvanbračni drug ostavitelja, njegovi roditelji i njihovi potomci – braća i sestre i njihovi potomci. Do nasljeđivanja u drugom nasljednom redu dolazi ako ostavitelj nije iza sebe ostavio potomke, a do nasljeđivanja neće doći ako je iza ostavitelja bilo potomaka, ali su se svi odrekli nasljedstva. U tom slučaju bračni drug (kao i u slučaju da ostaviteljevi roditelji) ostaje u prvom nasljednom redu i nasljeđuje ostavinu kao jedini nasljednik.²⁵

Do nasljeđivanja u tzv. *trećem nasljednom redu* dolazi kada ostavitelja, odnosno korisnika grobnog mjesta nasljeđuju djedovi i bake. Pritom jednu polovicu nasljeđuje djed i baka s očeve strane, a drugu polovicu djed i baka s majčine strane.²⁶ Budući da nasljeđuju unutar loze na jednake dijelove, svaki od njih dobiva $\frac{1}{4}$. Do nasljeđivanja u 3. nasljednom redu dolazi ako ostavitelj nije ostavio ni potomke ni bračnog odnosno izvanbračnog druga, ni roditelje, niti su roditelji ostavili nekog potomka.

Četvrti. nasljedni red čine pradjedovi i prabake. Pola dobivaju pradjedovi i prabake s očeve strane, a pola pradjedovi i prabake s majčine strane.²⁷ Pretpostavke nasljeđivanja u ovom nasljednom redu su da ostavitelj nije ostavio ni potomke, ni roditelje, niti su ovi ostavili nekog potomka, ni bračnog odnosno izvanbračnog druga, ni djeda ni baku, niti su ovi ostavili nekog potomka.

Ukoliko ne postoji niti jedan nasljednik prva četiri nasljedna reda, korisnika grobnog mjesta nasljeđuju Poslije pradjedova i prabaka nasljeđuju njegovi ostali pretci, šukundjedovi i šukunbake.

Ukoliko se pak dogodi da umrli korisnik grobnog mjesta nema nasljednika koji ga po zakonu nasljeđuju, sukladno Zakonu, ostavina (pravo korištenja grobnog mjesta) prelazi na

²⁴ Zakon o nasljeđivanju, NN br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15

²⁵ Čl. 11. i 12. Zakona o nasljeđivanju

²⁶ Čl. 15. Zakona o nasljeđivanju

²⁷ Čl. 17. Zakona o nasljeđivanju

općinu, odnosno grad određene ovim Zakonom, koji time dobivaju jednak položaj kao da su ostaviteljevi nasljednici, čega se oni ne mogu odreći.²⁸

Slijedom navedenoga, u tom slučaju, budući je vlasnik groblja jedinica lokalne samouprave, postupit će se kao u slučaju s napuštenim grobnim mjestom. Dakle, ono se može ponovo dodijeliti na korištenje, ali tek nakon proteka petnaest godina od posljednjeg ukopa u grob, odnosno nakon proteka trideset godina od ukopa u grobnicu. Uprava groblja je dužna je i u tom slučaju, prije dodjele grobnog mjesta, odnosno grobnice drugom korisniku premjestiti ostatke preminulih iz napuštenog groba u zajedničku grobnicu izgrađenu za tu namjenu.

Slika 1: Primjer obrasca ugovora o ustupu grobnog mjesta

Ustupitelj grobnog mjesta (ime i prezime), OIB:....., adresa:....

i

Primatelj (ime i prezime), OIB:....., adresa:....

zaključili su dana.....

Ugovor o ustupanju prava korištenja grobnoga mjesta

Članak 1:

Ustupitelj X... Y... (ime i prezime...) , OIB: iz (adresa:), korisnik prava korištenja grobnoga mjesta (navesti naziv i adresu groblja, oznake grobnoga mjesta (broj polja, broj reda i broj groba) ustupa pravo korištenja grobnoga mjesta na neodređeno vrijeme.

Članak 2.

Primatelj N...N... (ime i prezime..), OIB:... iz (adresa:...) stječe pravo korištenja toga grobnoga mjesta na temelju ovoga ugovora te se može upisati u grobni očevidnik.

Članak 3.

Prilikom ovjere potpisa prodavatelja strankama je pročitana i objašnjena ovaj ugovor, nakon čega stranke izjavljuju da ugovor sadrži njihovu pravu volju i u znak prihvata ga potpisuju.

Ustupitelj:.....

Primatelj:.....

²⁸ Čl. 6. Zakona o nasljeđivanju

II.4. Zastara naknade za korištenje grobnog mjesta

Korištenje grobnog mjesta reguliraju odredbe koje propisuju da se umrlog u pravilu ukapa na groblju koje se nalazi na području jedinice lokalne samouprave na kojem je umrli imao prebivalište, ali ga se može pokopati i na groblju koje je on odredio za života ili koje odredi njegova obitelj, odnosno osobe koje su dužne skrbiti o njegovu ukopu.

Umrlog se može ukopati i izvan groblja, ali samo uz odobrenje koje daje tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove uz prethodno mišljenje tijela jedinice lokalne samouprave nadležne za poslove zdravstva.

Grobno mjesto koristi se na temelju odluke uprave groblja, koje to mjesto korisnicima daje na korištenje na neodređeno vrijeme uz naknadu, te o tome donosi rješenje. Protiv tog rješenja zainteresirana osoba može izjaviti žalbu nadležnom tijelu za komunalne poslove jedinice lokalne samouprave.

Prema Zakonu o grobljima, uprava groblja ima pravo naplatiti dvije naknade. Prva je naknada jednokratna i naplaćuje se prilikom davanja grobnog mjesta na korištenje na neodređeno vrijeme i o tome uprava groblja donosi rješenje (*naknada kod dodjele grobnog mjesta*).

Drugu naknadu koju korisnik plaća je godišnja naknada za korištenje grobnog mjesta (*grobna naknada*), čiju visinu utvrđuje uprava groblja u skladu s uvjetima i mjerilima propisanim odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.

Ako grobna naknada nije plaćena 10 g., grob se smatra napuštenim i može se ponovno dodijeliti na korištenje, ali tek nakon proteka 15 g. od posljednjeg ukopa u grob, odnosno nakon proteka 30 g. od ukopa u grobnicu.

Prijašnji korisnik grobnog mjesta za koje se smatra da je napušteno može raspolagati izgrađenom opremom i uređajem groba nakon što plati dužni iznos grobne naknade sa zakonskim zateznim kamatama. U protivnom, smatrat će se da se radi o napuštenoj imovini kojom uprava groblja može slobodno raspolagati. Uprava groblja dužna je prije dodjele grobnog mjesta, odnosno grobnice, drugom korisniku premjestiti ostatke preminulih iz napuštenog groba u zajedničku grobnicu izgrađenu za tu namjenu.

Vezano uz naplatu grobne naknade postavlja se pitanje zastarnog roka. Zakon o grobljima propisuje da se javnom uslugom smatra također i održavanje groblja i krematorija te prijevoz pokojnika. Također, zakonom je propisano da je tražbina naknade za javne usluge,

kao i za sve troškove kućanstva koje se plaćaju u jednakim vremenskim razdobljima zastarijeva za jednu godinu.

Zakon o komunalnom gospodarstvu pobliže određuje pojam održavanja groblja i krematorija pa tako određuje da se pod održavanjem groblja i krematorija podrazumijeva održavanje prostora i zgrada za obavljanje ispraćaja, sahrane pokojnika, te ukop i kremiranje pokojnika.

Godišnja grobna naknada ne predstavlja trošak koji se smatra održavanjem groblja u smislu odredbi zakona o zaštiti potrošača.

Zakon o komunalnom gospodarstvu već predstavlja obvezu korisnika grobnog mjesta koji proizlazi iz Zakona o grobljima kojim je određeno da za korištenje grobnog mjesta korisnik plaća godišnju grobnu naknadu.²⁹

Budući da je riječ o potraživanju koje dospijeva jednom godišnje ili kraće, radi se o povremenim tražbinama u smislu odredbe Zakona o obveznim odnosima³⁰, koje zastarijevaju za 3 godine od dospelosti svakog davanja.

II.5. Grobni očevidnik

Grobni očevidnik dužna je voditi uprava groblja, a njegov obrazac, sadržaj, kao i način vođenja grobnog očevidnika, propisan je posebnim *Pravilnikom o vođenju grobnog očevidnika i registra umrlih osoba*.³¹

Ako se na području jedinice lokalne samouprave nalazi više groblja, grobni očevidnik vodit će se za svako groblje zasebno. Grobni očevidnik vodi se u obliku glavne i pomoćne knjige.

Čl. 4. Pravilnika propisano je kako su sastavni dio grobnog očevidnika položajni plan grobnih mjesta i grobnica, označen brojčanim oznakama koje se upisuju u grobni očevidnik. Glavna knjiga vodi se prema grobnim mjestima sukladno položajnom planu grobnih mjesta i grobnica. Osim glavne knjige, vodi se i pomoćna knjiga koja je istog sadržaja kao i glavna

²⁹ <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=20031>, Zastara naknade za korištenje grobnog mjesta, od 26.11.2014.g., posjećeno 20. srpnja 2016.g.

³⁰ čl. 226. st. 1. Zakona o obveznim odnosima, NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 glasi : “Tražbine povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim razdobljima, pa bilo da se radi o sporednim povremenim tražbinama, kao što je tražbina kamata, bilo da se radi o takvim povremenim tražbinama u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je tražbina uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakoga pojedinog davanja.”

³¹ Pravilnik o vođenju grobnog očevidnika i registra umrlih osoba, NN br .19/98

knjiga, a u nju se upisuju podaci nakon što stranica u glavnoj knjizi za određeno grobno mjesto bude popunjena. Grobni se očevidnik pohranjuje i trajno čuva.

Uz izvornik očevidnika vodi se i drugi primjerak, i to računalnom tehnikom na način da sadržaj rubrika i podataka mora biti istovjetan izvorniku koji se vodi ručno. Podaci drugog primjerka grobnog očevidnika pohranjuju se na CD - mediju u najmanje dva primjerka.

Ovlašteni djelatnik uprave groblja obavlja upis podataka u grobni očevidnik na temelju isprava o identitetu umrle osobe i podataka koje daje osoba koja skrbi o ukopu umrle osobe s time da će rubrike za koje podaci nisu poznati ostaviti nepopunjene, koji će se naknadno upisati.

Upisani podaci moraju biti čitljivi i jasni, upisani tekst ne smije se precrtavati, ispravljati ili brisati. Ispravljene greške, kao i druge važnije primjedbe, upisuju se u rubriku „primjedbe“, a sve promjene glede podataka upisanih u grobni očevidnik upisuju se u rubriku „naknadni upisi i bilješke“.

Upisi u grobni očevidnik obavljaju se prema grobnom mjestu s podacima o korisniku grobnog mjesta i osobama ukopanim u grobno mjesto.

U pogledu grobnog očevidnika postoji i određena analogija s zemljišnim knjigama, (upis u očevidnik-glavnu knjigu, načelo povjerenja...) a koju analogiju je primijenio i Vrhovni sud Republike Hrvatske povodom revizijskog postupka u predmetu nazvanom „*Gradska groblja*“.³²

Prvostupanjski je sud u svojoj presudi³³, koju je potvrdio i Županijski sud, također, razmotrio i položaj tužene s obzirom na nespornu činjenicu da je ona u ovom slučaju postupala u dobroj vjeri. U pogledu pozivanja tužene na zaštitu kakvu, primjerice, stvarno pravo pruža kroz institut stjecanja subjektivnog stvarnog prava na temelju povjerenja u javni upisnik (zemljišne knjige), prvostupanjski je sud rekao da je “u pravnom prometu prava korištenja grobnih mjesta takva zaštita isključena jednostavno iz razloga što Zakon o grobljima ne sadrži odredbe koje bi takvu zaštitu predviđale”. Također, sud je izričito otklonio mogućnost (analogne) primjene Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakona o

³² Burazin, L., Kriterij specijalnosti kao sredstvo rješavanja antinomija između općih načela prava (slučaj Gradska groblja), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 61, br. 2, Zagreb, 2011., str. 596.

³³ Presuda Općinskog suda u Zagrebu, P-1459/03 od 16. rujna 2003

zemljišnim knjigama uz argumentaciju kako je “područje primjene tih propisa ograničeno na stvarna prava”, a “pravo korištenja groba to zasigurno nije.”³⁴

Međutim, Vrhovni je sud Republike Hrvatske svojom presudom³⁵ povodom revizije zauzeo u potpunosti drugačije stajalište. Glede prava koje bi trebalo primijeniti na pitanja koja nisu uređena Zakonom o grobljima kao *lex specialis*, Vrhovni je sud zauzeo stajalište o nužnosti primjene propisa koji uređuju stjecanje, zaštitu i gubitak stvarnih prava, a posebice Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima kao *lex generalis*. Naime, Vrhovni je sud zaključio da je pravo korištenja grobnog mjesta pravo koje se izvršava na stvari (grobu), da ulazi u opseg “prava”, tj. ovlasti koje čine pravo vlasništva (pravo posjedovanja, pravo raspolaganja, pravo uporabe i pravo korištenja) te da ga zato “treba izjednačiti s pravom na nekretnini” za koje je mjerodavan Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Primjenjujući odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima o stjecanju prava vlasništva na temelju pravnog posla i o zaštiti stjecatelja u dobroj vjeri, Sud je zaključio kako bi “tužitelji, temeljem ugovora sklopljenog s pok. V. N. stekli pravo korištenja grobova i time uživali svekoliku zaštitu kao i svaki vlasnik stvari, osim kada takvo stjecanje ne utječe na prava trećih koja postoje na toj stvari i to radi zaštite onoga koji je u dobroj vjeri postupao s povjerenjem u javne evidencije namijenjene spoznaji mjerodavnih podataka”.³⁶

Stoga, rekao je u svojoj presudi Vrhovni sud, budući da je upravo tuženik osoba koja je u dobroj vjeri, povjerenjem u javnu evidenciju (grobni očevidnik), stekla pravo korištenja spornih grobnih mjesta, to njezino pravo “uživa zaštitu i prema tužiteljima kojima je također pravnim poslom ustupljeno pravo korištenja grobnog mjesta, ali koji svoje pravo nisu upisali u javni registar”. Pri tome se Vrhovni sud pozvao na odredbu čl. 125. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima koja glasi: “Kad je više osoba sklopilo s otudivateljem pravne poslove radi stjecanja vlasništva iste nekretnine, vlasništvo će steći ona koja je u dobroj vjeri prva zatražila upis u zemljišnu knjigu, ako su ispunjene i sve ostale pretpostavke za stjecanje vlasništva”.³⁷

³⁴ Burazin, L., Kriterij specijalnosti kao sredstvo rješavanja antinomija između općih načela prava (slučaj Gradska groblja), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 61, br. 2, Zagreb, 2011., str. 597.

³⁵ Vrhovni suda Republike Hrvatske, Rev 362/07-2 od 7. siječnja 2009.

³⁶ Burazin, L., Kriterij specijalnosti kao sredstvo rješavanja antinomija između općih načela prava (slučaj Gradska groblja), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 61, br. 2, Zagreb, 2011., str. 599.

II.6. Registar umrlih osoba

Uprava groblja dužna je voditi registar umrlih osoba uz svaki grobni očevidnik, te je vođenje tog registra, kao i vođenje grobnog očevidnika, uređeno *Pravilnikom o vođenju grobnog očevidnika i registra umrlih osoba*.

Registar umrlih osoba vodi se u obliku knjige, te se pohranjuje i trajno čuva. Vodi se prema početnom slovu prezimena, ako se prezime sastoji od dvije riječi u registar se upisuje pod početnim slovom prvog prezimena. Nepoznate osobe upisuju se u registar pod slovom „N“.

Uz izvornik registra umrlih osoba vodi se i drugi primjerak registra računalnom tehnikom i to na način da sadržaj rubrika i podataka mora biti istovjetan izvorniku koji se vodi ručno. Podaci drugog primjerka pohranjuju se na CD – mediju u najmanje dva primjerka.

Izvornik grobnog očevidnika čuva uprava groblja, a drugi primjerak pohranjen na CD – mediju čuva tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove. Izvornik i drugi primjerak grobnog očevidnika ne smiju se čuvati u istoj zgradi. Uništeni ili nestali grobni očevidnici i registri umrlih osoba moraju se obnoviti bez odgode. Obnavljanje grobnih očevidnika i registra umrlih osoba obavlja uprava groblja nakon što prethodno utvrdi koji su grobni očevidnici i registri umrlih osoba nestali i za koja godišta.

Ako su oba primjerka grobnog očevidnika ili registra umrlih osoba uništena, uprava groblja će javnim oglasom objavljenim u službenom glasilu i dnevnom tisku pozvati građane da radi obavljanja upisa dostave podatke i dokaze kojima raspolažu.

Nadzor nad vođenjem očevidnika i registra provodi tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove. Novčanom kaznom u visini od 2.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj uprava groblja, ako ne vodi grobni očevidnik i registar umrlih osoba.

II.7. Pogrebnička djelatnost

Sadržaj, način i uvjeti za obavljanje pogrebničke djelatnosti, te prava i obveze pogrebnika, stručna osposobljenost, evidencija osoba s položenim stručnim ispitom za obavljanje pogrebničke djelatnosti, nadzor nad primjenom Zakona i druga pitanja bitna za obavljanje pogrebničke djelatnosti, uređeni su Zakonom o pogrebničkoj djelatnosti.³⁸

³⁸ Zakon o pogrebničkoj djelatnosti NN br. 36/15

U skladu s tim zakonom, *pogrebnik*³⁹ je trgovačko društvo, trgovac pojedinac ili obrtnik upisan u odgovarajući registar za obavljanja pogrebničke djelatnosti koji ima sjedište na teritoriju Republike Hrvatske, osim mrtvozornika imenovanog posebnim propisima koji reguliraju organizaciju i rad mrtvozorničke službe. Isto tako, pogrebnik je i fizička ili pravna osoba registrirana za obavljanje pogrebničke djelatnosti koja ima sjedište na teritoriju države članice Europske unije ili države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru.⁴⁰

U skladu sa zakonom, *naručitelj pogreba* je fizička ili pravna osoba koja od pogrebnika naručuje neku od usluga u pogrebničkoj djelatnosti.

Pogrebnik je dužan svoje usluge obavljati u skladu s pravilima struke pod jednakim uvjetima za sve i uz iskazivanje dužnog poštovanja prema umrloj osobi i obiteljima umrle osobe. Zabranjena je diskriminacija na osnovi rase ili etničke pripadnosti, spola, jezika, vjere ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, obrazovanja itd.

U skladu sa zakonom, *pogrebničkom djelatnosti* smatra se: 1. preuzimanje i prijevoz umrle osobe ili posmrtnih ostataka od mjesta smrti, odnosno mjesta na kojem se nalazi umrla osoba ili posmrtni ostaci do nadležne patologije, sudske medicine, groblja, krematorija, zračne luke, autobusnog kolodvora ili željezničkog kolodvora, pomorske ili riječne luke i ostalih terminala za prijevoz putnika ili robe, poslovnog prostora pogrebnika ili drugih mjesta određenih posebnim zakonom, 2. organizacija prijevoza i prijevoz umrle osobe⁴¹ u Republici Hrvatskoj u skladu s posebnim propisima, 3. organizacija prijevoza i prijevoz umrle osobe iz Republike Hrvatske u inozemstvo i iz inozemstva u Republiku Hrvatsku u skladu s posebnim zakonima i međunarodnim sporazumima uključujući i preuzimanje umrle osobe u zračnoj luci, autobusnom kolodvoru, željezničkom kolodvoru, pomorskoj ili riječnoj luci i ostalim terminalima za prijevoz putnika ili robe, kao i provoz umrle osobe kroz Republiku Hrvatsku, 4. organizacija i ishođenje dokumentacije za prijevoz umrle osobe ili posmrtnih ostataka, 5.

³⁹ Pravna ili fizička osoba upisana u odgovarajućem registru za obavljanje pogrebničke djelatnosti dužna je prije početka obavljanja ishoditi rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje pogrebničke djelatnosti (čl. 12. st. 1.), dok pogrebnik mora ispunjavati poseban uvjet stručne osposobljenosti za obavljanje pogrebničke djelatnosti ili zaposliti radnika u punom radnom vremenu koji udovoljava ovom uvjetu (čl. 18. st. 1.)

⁴⁰ Čl. 4. st. 1. Zakona o pogrebničkoj djelatnosti

⁴¹ Sukladno zakonu i čl. 10. st. 1. Prijevoz umrlih i posmrtnih ostataka, osim pepela umrle osobe, može obavljati samo pogrebnik i to pogrebnim vozilom koje mora udovoljavati tehničkim i sanitarnim uvjetima sukladno posebnom propisu, u svrhu čega se izdaje atest vozila pri stanicama za tehnički pregled vozila.

organizacija pogreba ili ispraćaja, 6. prodaja pogrebne opreme i pogrebnih potrepština⁴², 7. organizacija prodaje cvijeća i svijeća, 8. organizacija tiskanja obavijesti o smrti (osmrtnica) te objava popratnih sadržaja (obavijesti, posljednji pozdravi, zahvale, sjećanja) u tiskanim i elektroničkim medijima, 10. organizacija glazbenih usluga, 11. organizacija i pružanje usluga njege tijela umrle osobe, 12. organizacija vjerskih obreda, 13. kremiranje umrle osobe izvan groblja, 14. organizacija prosipanja pepela pokojnika u prirodi (more, rijeke, šume, planine, livade i sl.), 15. pohrana i čuvanje urne s posmrtnim ostacima pokojnika u prostoru pogrebnika, 16. ostali poslovi nužni za obavljanje pogrebničke djelatnosti.

II.8. Prijenos umrlih osoba

Uvjeti i način obavljanja prijenosa i pogreba umrlih osoba koje nisu bile pokopane i prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba iz jednog grobnog mjesta radi pogreba u drugo grobno mjesto na istom groblju ili u istom naselju ili iz jednog mjesta radi pogreba u drugom mjestu na teritoriju republike hrvatske ili u inozemstvo odnosno iz inozemstva uređuju se *Pravilnikom o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba*.⁴³

Umrlo osoba koja je bila pokopana može se prenositi samo u kovinskom zalemljenom lijesu koji je stavljen u drveni lijes, bez obzira kojim se prijevoznim sredstvom prevozi. Ako je umrlo osoba bila pokopana u drvenom lijesu, nakon iskopavanja stavlja se u kovinski lijes, koji se mora zalemiti i staviti u drveni lijes tako da se ne može pomicati. Ostaci umrle osobe koji se radi prijenosa iskopavaju pošto je proteklo 10 godina od dana pogreba, moraju se smjestiti u kovinski ili drveni lijes.

Čl. 3. Pravilnika propisano je kako osoba koja nije bila pokopana a umrlo je od kolere, kuge, sindroma stečenog nedostatka imuniteta, virusnih groznica (npr. ebole), žute groznice i sl., može se prenositi samo u zatvorenom i zalemljenom kovinskom lijesu koji je stavljen u drveni lijes. Umrlo osoba mora biti zavijena u platno natopljeno odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvom, a praznina kovinskog lijesa ispunjena piljevinom.

⁴² U skladu s čl. 4. st. 3., 4., i 5., Zakona o pogrebničkoj djelatnosti, pogrebna oprema su drveni i metalni ljesovi, pogrebne urne, transportne kutije za ljesove, tekstil za uređenje ljesova i sl., dok se pod pogrebnim potrepštinama smatraju odjeća i obuća za umrlu osobu, maramice, oprema za odar, mrtvačnice i dvorane za ispraćaj i sl. Isto tako postoji njega tijela umrle osobe pod kojom podrazumijevamo pranje, šminkanje, šišanje, balzamiranje i ostalo.

⁴³ Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba, NN br. 23/94

Umrlo osoba koja nije bila pokopana a čiji uzrok smrti nije naveden, mora biti smještena u lijes od tvrdog drveta koji je napravljen tako da se može potpuno zatvoriti. Ako se umrlo osoba prevozi sredstvima javnog prijevoza, izuzev furgonom (vrsta dostavnih vozila), mora biti smještena u zalemljeni lijes koji je stavljen u drveni. Umrlo osoba koja nije bila pokopana kao i osoba koja je iskopana prije isteka roka od 10 godina računajući od dana pogreba, može se prenositi u inozemstvo bez obzira na uzrok smrti, samo u zatvorenom i zalemljenom kovinskom lijesu koji je stavljen u drveni lijes. Prijenos umrle osobe mora se obaviti najkasnije u roku od 48 sati od časa smrti.⁴⁴

Umrlo osoba koja nije bila pokopana može se prenositi u svrhu kremiranja ako je stavljena u plastičnu vreću od polietilena debljine 200 mikrona sa zatvaračem, smještena u lijes izrađen od mekog drveta bez metalnih i plastičnih spojeva.

Sredstvima javnog prijevoza umrlih osoba smatraju se željeznički vagon, brod, zrakoplov, autobus, automobil, teretno vozilo ili drugo specijalno prijevozno sredstvo namijenjeno samo prijevozu umrlih osoba.

Umrlo osoba se može prenositi željeznicom samo u posebno zatvorenom vagonu. U jednom vagonu se može prevoziti i više umrlih osoba. Ako se umrlo osoba nalazi u furgonu može se prevoziti u otvorenom željezničkom vagonu.

Umrlo se može prevoziti brodom u posebno određenom i odvojenom brodskom prostoru u kojem se ne smije prevoziti ništa drugo osim stvari koje pripadaju umrloj osobi. Ako se umrlo osoba prevozi brodom koji prevozi putnike, može se prevoziti samo u posebnoj kabini odnosno u nekoj drugoj brodskoj prostoriji nepristupačnoj prostoriji za putnike u kojoj se ne prevoze nikakve druge stvari. Ako se umrlo osoba prevozi trajektom koji prevozi putnike može se prevoziti samo u furgonu.⁴⁵

Premrlo se osoba može prevoziti zrakoplovom u redovitom zračnom prometu, samo u određenom prostoru uz uvjet da je taj prostor na prikladan način odvojen od prostora za prtljagu. Ako se umrlo osoba prevozi posebnim zrakoplovom, može se prevoziti i u putničkoj kabini.

⁴⁴ čl. 4. Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba

⁴⁵ čl. 9. Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba

U slučaju prijevoza umrle osobe autobusom ili automobilom koji služi za prijevoz putnika, odnosno teretnim vozilom, takav se prijevoz umrle osobe može izvršiti samo ako se njime istodobno ne prevoze putnici ni neki drugi teret.

Ukoliko se prevozi furgonom, umrla se osoba može prevesti na taj način samo ako vlasnik furgona ishodi potvrdu da furgon udovoljava sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima. Sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima smatraju se:

- Pregrada od čvrstog materijala koja se nalazi između prostora vozača i prostora u kojem se prevozi umrla osoba
- Obložena unutrašnjost prostora u kojem se prevozi umrla osoba materijalom koji se može prati i dezinficirati
- Osigurana ventilacija prostora u kojem se prevozi umrla osoba
- Na furgonu istaknut naziv obavljanje djelatnosti⁴⁶

Sukladno čl. 13. Pravilnika, iskopavanje i prijenos umrle osobe može se odobriti na zahtjev članova uže obitelji umrle osobe. Ako su članovi uže obitelji umrli prije osobe prijenos koji se traži, zahtjev mogu podnijeti drugi srodnici, prema redoslijedu utvrđenom zakonskim propisima o nasljeđivanju, odnosno druga ovlaštena osoba. Zahtjev za iskopavanje i prijenos umrle osobe može podnijeti i osoba koja prema pravomoćnoj sudskoj odluci ima pravo korištenja grobnog mjesta na kojem je pokopana umrla osoba prijenos koje se traži.

Osoba koja traži odobrenje za prijenos umrle osobe mora uz zahtjev priložiti dokaz o smrti osobe prijenos koje traži. U zahtjev za prijenos umrle osobe moraju se navesti:

- Osnovni podaci o umrloj osobi,
- Podaci o uzroku smrti,
- Podatak da li je umrla osoba bila pokopana,
- Mjesto, zemlja gdje će umrla osoba biti pokopana,
- Prijevozno sredstvo kojim će se umrla osoba prevesti i način prijevoza
- Podatak da li se umrla osoba prenosi u pratnji, a ukoliko se prenosi iz inozemstva u Republiku Hrvatsku, u zahtjevu je potrebno navesti i granični prijelaz preko kojeg će se umrla osoba prenijeti u Republiku Hrvatsku.⁴⁷

⁴⁶ čl. 12. Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba

⁴⁷ 14. Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba

Za prijenos umrle osobe koja nije bila pokopana i prijenos umrle osobe iz jednog grobnog mjesta radi pogreba u drugo grobno mjesto na istom groblju, istom naselju ili iz jednog mjesta radi pogreba u drugom mjestu na teritoriju Republike Hrvatske ili u inozemstvo odnosno iz inozemstva potrebna je sprovodnica, koja se izdaje na obrascu. Ako se umrla osoba prenosi iz vojne ili redarstvene jedinice u kojoj je umrla, sprovodnicu za prijenos izdaje doktor medicine te jedinice koji je prisustvovao opremanju umrle osobe.

Sprovodnicu za prijenos umrle osobe iz inozemstva radi pogreba u Republici Hrvatskoj izdaje nadležno diplomatsko predstavništvo Republike Hrvatske u državi iz koje se umrla osoba prenosi. Sprovodnicu za prijenos umrle osobe u prijevozu preko teritorija Republike Hrvatske izdaje nadležno diplomatsko predstavništvo na temelju odobrenja za prijenos kojeg izdaju država iz koje se umrla osoba iznosi i država u koju se umrla osoba prenosi radi pogreba.

Osoba koja prenosi umrlu osobu iz inozemstva radi pogreba u RH dužna je o izdanom odobrenju za prijenos, datumu prijenosa i mjestu odakle će se umrla osoba prenijeti izvijestiti nadležno diplomatsko predstavništvo RH u državi iz koje se umrla osoba prenosi, prije nego što počne opremanje umrle osobe.

Prilog 1: Sprovodnica

SPROVODNICA ZA PRIJENOS UMRLE OSOBE:

Naziv tijela koje izdaje sprovodnicu Name of authority which issues the laissez-passers for a corpse

SPROVODNICA ZA PRIJENOS UMRLE OSOBE LAISSEZ-PASSER FOR A CORPSE

a) PODACI O UMRLOJ OSOBI THE DATA ABOUT THE DECEASED PERSON 1.

1. _____

Ime, očevo ime, prezime (za udate žene i djevojačko prezime) /Name, father's name, surname (for married women also maiden surname)

2. _____

Dan, mjesec, godina, mjesto i država rođenja Day, month, year, place and country of birth

3. _____

Državljanstvo Citizenship

4. _____

Sat, dan, mjesec, godina, kada je i mjesto i država gdje je nastupila smrt/ Hour, day, month, year, place and country of death

5. _____

Uzrok smrti/ Cause of death

6. _____

Da li je umrla osoba bila pokopana DA NE/ Was the deceased person interred? YES NO

7. _____

Da li je umrla osoba umrla od zarazne bolesti: DA NE /Did the deceased person die from infective disease: YES NO

b) OSTALI PODACI OTHER DATA

1. Mjesto u Republici Hrvatskoj u kojem će umrla osoba biti pokopana/ Place in the Republic of Croatia where the deceased will be interred:

2. Prijevozno sredstvo (za cestovno vozilo i registarski broj)/ Means of transport (for motor vehicles registration number also):

3. Mjesto prelaska državne granice/ Border crossing:

4. Putovnica broj / Passport number:

5. Klasa, broj i datum rješenja za prijenos umrle osobe i naziv tijela koje ga je izdalo / Class, reference number and date of authorization for transport of the deceased and name of authority which issued it:

6. Rješenje za prijenos izdano na zahtjev / Authorization for transport issued at the request of:

7. Ime, prezime i adresa pratitelja umrle osobe:

Name, surname and the address of the person accompanying the corpse:

8. Dan, mjesec i godina kada je obavljen prijelaz umrle osobe preko državne granice: (uz potpis i štambilj ovjerava nadležno pogranično tijelo) / Day, month and year of border crossing: (signature and stamp of the border authority),

Datum izdavanja Potpis izdavatelja sprovodnice : sprovodnice : The signature of the issuer
Date of issuing of of laissez-passer for a corpse: laissez-passer for a corpse:

II.9. Pogreb umrlih osoba

Ukoliko je izvršen prijenos umrle osobe, pogreb se mora obaviti u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 24 sata.⁴⁸

U mjestima u kojima na groblju postoji mrtvačnica, pogreb se obavlja iz mrtvačnice. Ako na groblju nema mrtvačnice, pogreb se obavlja iz stambene ili druge zgrade u kojoj je nastupila smrt osobe koju treba pokopati. Izuzetno, na temelju odobrenja nadležnog tijela za unutarnje poslove, pogreb se može obaviti i sa drugog mjesta.

Mrtvački lijes u kojem se umrla osoba pokapa u izgrađenu grobnicu ili arkadu mora biti dvostruk. Unutarnji mrtvački lijes mora biti od kovine, a vanjski od drveta. Mrtvački lijes u kojem se umrla osoba kremira mora biti izrađen od mekog drveta bez metalnih i plastičnih spojeva.

II.10. Iskopavanje i opremanje umrlih osoba

Pri svakom iskopavanju umrle osobe, bez obzira na uzrok smrti i način pokopa, mora se dezinficirati kovčeg, grobnica i neposredni okoliš, i to odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvom. Osoba koja je umrla od zarazne bolesti, a pokopana je u drvenom lijesu, može se iskopati tek po proteku jedne godine od dana pogreba.

Osobe koje rade na iskopavanju umrle osobe ne smiju imati rane, kraste ni posjekotine, a za vrijeme rada moraju nositi bijelu kapu, masku na nosu i ustima napravljenu od osmerostruke gaze, bijeli ogrtač, gumenu pregaču, duge gumene rukavice i gumene čizme. Odjeća i obuća ne smije se upotrebljavati u druge svrhe i mora se dezinficirati nakon svake upotrebe.

⁴⁸ Čl. 17. Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba

Umrta osoba se može iskopavati i opremati, a umrla osoba koja nije bila pokopana može se opremati u svrhu prijenosa iz jednog grobnog mjesta radi pogreba u drugo grobno mjesto na istom groblju ili u istom naselju, ili iz jednog mjesta radi pogreba u drugom mjestu na teritoriju Republike Hrvatske ili u inozemstvo – samo u prisutnosti nadležnog sanitarnog inspektora ili osobe koju ovlasti tijelo uprave nadležno za poslove sanitarne inspekcije. Iznimno umrle osobe koje su pripadnici oružanih snaga i redarstvene službe mogu se opremati i prenositi u prisutnosti doktora medicine pravne osobe u kojoj je umrla osoba koja se prenosi.

Iskopavanje i opremanje umrle osobe koja nije bila pokopana radi prijenosa iz inozemstva u Republiku Hrvatsku ili preko teritorija Republike Hrvatske, te zatvaranje, lemljenje i pečačenje lijesa može se obavljati samo u prisutnosti diplomatskog predstavništva Republike Hrvatske u državi iz koje se umrla osoba prenosi.

Nadležni sanitarni inspektor koji prisustvuje iskopavanju i opremanju umrle osobe obvezan je utvrditi dali su provedene mjere.

Ako je umrla osoba bila pokopana samo u drvenom lijesu, a iskopavanje se obavlja prije isteka 10 godina računajući od dana pogreba iskopavanje se ne može dozvoliti u vremenu od 1. lipnja do 31. kolovoza.

ZAKLJUČAK

Cilj ovog rada, bio je prikazati opširno i cjelovito posebno stvranopravno uređenje za groblja.

Glavni dio rada podijeljen je na poglavlja o pravu vlasništva na groblju kao nekretnini u javnom vlasništvu, o pravu korištenja grobnim mjestom kao specifičnom subjektivnom pravu, te o pravu vlasništva grobne opreme i uređaja izgrađenih na grobnom mjestu.

Groblje je nekretnina, i to nekretnina u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi. Ono je također javno dobro u općoj uporabi, kojim upravlja pravni subjekt određen posebnim propisom.

Obzirom na narav svakog pojedinačnog grobnog mjesta, odnosno činjenicu da se nesporno radi o nekretnini, da se o njoj vode potrebne knjige i očevidnici kao evidencije, potrebno je urediti i način na koji se takvom nekretninom može postupati.

U tom smjeru pokreće se i značajna sudsko pravna zaštita, i praksa utemeljena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojom se i korisnicima grobnih mjesta pruža zaštita njihovih ograničenih vlasničkopravnih prava na grobu (budući je grobno mjesto vlasništvo tijela javne uprave, odnosno općine ili grada).

Upravo analogija sa zemljišnim knjigama popunila je prazninu koja se javila zbog nemogućnosti ili neodlučnosti zakonodavca da uredi ovo pitanje i velikom broju korisnika grobnog mjesta pruži adekvatnu zaštitu od samovlasnog djelovanja, kako tijela lokalne samouprave, tako i nesavjesnog postupanja pojedinaca koji u htijenju da prisvoje određenu korist postupaju protivno propisima i sklapaju nevažeće ugovore o prodaji grobnog mjesta.

Lopac Fw

LITERATURA

Knjige i članci:

1. Antić, Teodor, Upravno pravni aspekti komunalnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj, magistarski rad, Zagreb, 2000.
2. Burazin, Luka, Kriterij specijalnosti kao sredstvo rješavanja antinomija između općih načela prava (slučaj Gradska groblja), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Vol. 61, br. 2, Zagreb, 2011.
3. Đerđa, Dario, Problematika vlasništva objekata i uređaja komunalne infrastrukture u Republici Hrvatskoj, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 46, br. 1, Split, 2009.,
4. Gavella, Nikola, i dr., Stvarno pravo, svezak prvi, Narodne novine d.d., Zagreb, 2007.g.
5. Pavić, Željko, Upravno pravni aspekti urbanizacije, doktorska disertacija, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 1988.

Pravni izvori:

6. Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14, 36/15
7. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, NN br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14
8. Zakon o grobljima, NN br. 19/98, 50/12
9. Zakon o pogrebničkoj djelatnosti, NN br. 36/15
10. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN br. 47/95, 106/96, 164/98, 54/00 i 73/00
11. Zakon o nasljeđivanju, NN br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15
12. Pravilnik o vođenju grobnog očevidnika i registra umrlih osoba, NN br. 19/98
13. Pravilnik o grobljima, NN br. 99/02
14. Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba, NN br. 23/94

Sudske i upravne odluke:

15. Pravo na povrat plaćenog poreza na dodanu vrijednost kod kupovine grobnog mjesta, Mišljenje Ministarstva financija, Porezne Uprave, Broj klase: 410-19/03-01/52, Uredbeni broj: 513-07/03-2, Zagreb, 07. ožujka .2003.g.
16. Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 362/07-2, od 7. siječnja 2009.
17. Presuda Županijskog suda u Bjelovaru, br.GŽ-3378/2011-2, od 23. kolovoza 2012.
18. Presuda Županijskog suda u Varaždinu, GŽ. 299/09-2, od dana 16.ožujka 2009.
19. Presuda Općinskog suda u Zagrebu, P-1459/03, od 16. rujna 2003.

Internet izvori:

20. <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=14782>, (Ne)mogućnost stjecanja korištenja grobnog mjesta dosjelošću, od 1.veljače 2013.g, posjećeno 20. srpnja 2016.g.
21. <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=20031>, Zastara naknade za korištenje grobnog mjesta, od 26. studenog 2014.g., posjećeno 20. srpnja 2016.g.